

**Raport privind activitatea de audit public intern
desfășurată în anul 2021 în administrația publică
centrală din România**

Introducere

Rolul anexei este de a prezenta situația actuală a auditului public intern în administrația publică centrală din România, precum și de a sprijini la identificarea direcțiilor de acțiune ce vor fi urmate de către UCAAPI pentru dezvoltarea acestei funcții pe acest segment de entități publice.

Informațiile și datele din raport sunt preluate din rapoartele anuale privind activitatea de audit public intern elaborate de structurile de audit public intern și transmise la UCAAPI. Pentru aceste rapoarte, persoanele care le-au elaborat își asumă întreaga responsabilitate.

*

Colectarea informațiilor s-a bazat pe elaborarea de către UCAAPI a unui format standard de raportare care a fost transmis spre completare tuturor structurilor de audit public intern. Din informațiile colectate, în cadrul administrației publice centrale s-a raportat un număr total de 1.675 de entități publice. În funcție de tipul ordonatorului de credite acestea se împart în 65 ordonatori principali de credite și 1.610 de unități subordonate, sub autoritatea sau în coordonarea acestora. Pentru ușurința exprimării, pe parcursul prezentului raport, se

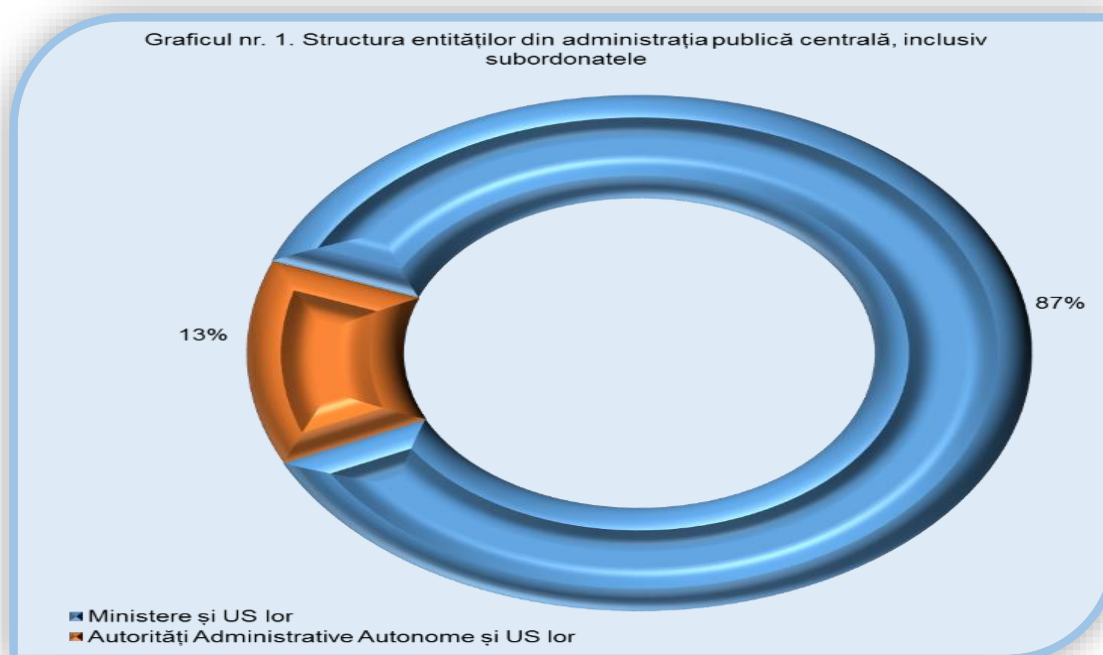
va folosi sintagma "entități subordonate" cu referire la aceste entități.

În funcție de tipul entității publice, cele 1.675 de entități publice au următoarea structură:

- 20 de ministere;
- 1.438 de unități subordonate ministerelor (US);
- 45 de autorități administrative autonome (inclusiv cele cu rapoarte în format special);
- 172 de unități subordonate autorităților administrative autonome (US).

Din aceste informații se poate observa faptul că ministerele și entitățile subordonate lor au cea mai mare pondere în cadrul administrației publice centrale, de circa 87%.

***

Partea I – Situația actuală a auditului public intern în administrația publică centrală din România

1. Înființarea și funcționarea structurilor de audit public intern

1.1. Înființarea structurii de audit public intern

Organizarea structurii de audit public intern se referă fie la înființarea unei structuri proprii de audit public intern fie la accesul la o capacitate de audit public intern, furnizată de organul ierarhic superior, în condițiile legii.

La nivel administrației publice centrale, fără a ține cont de tipul ordonatorului de credite (principal sau entitate subordonată), există un număr total de 1.675 de instituții care au obligativitatea înființării funcției de audit public intern, conform raportării primite.

Dintre acestea, a fost înființată funcția de audit public intern la un număr de 1.538 de structuri, ceea ce reprezintă un grad de înființare al auditului public intern de 92%.

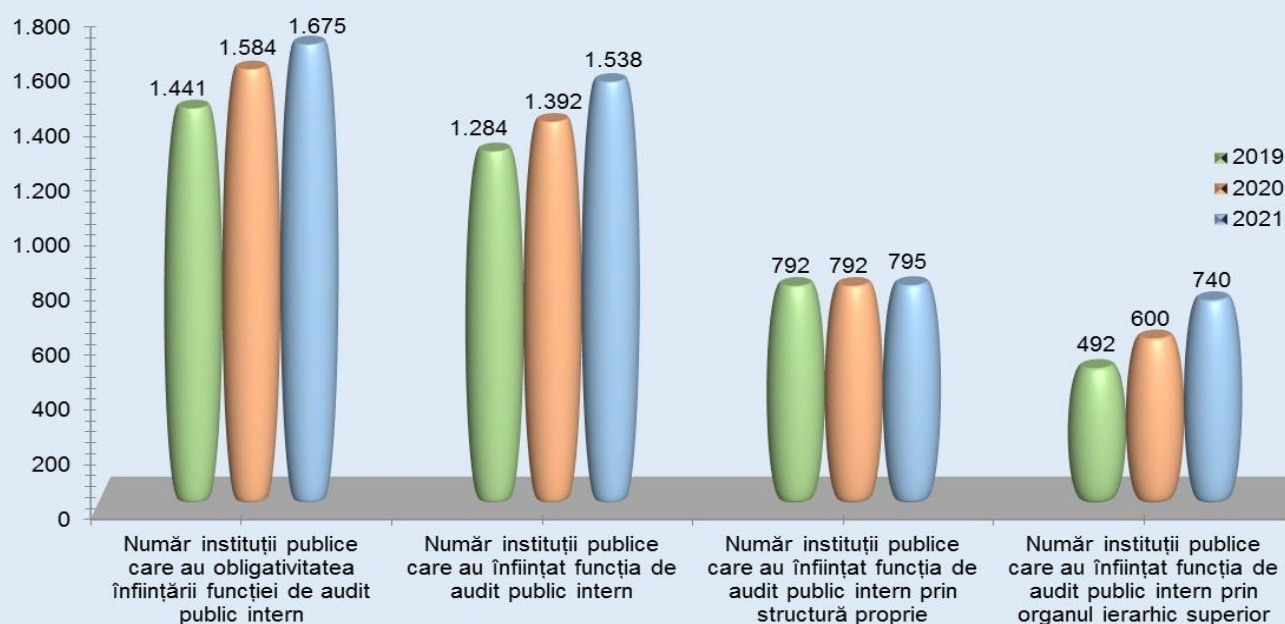
Înființarea auditului intern s-a realizat astfel:

- 798 de instituții au înființat auditul intern prin structuri de audit public intern proprii;
- 740 de entități în care auditul intern este asigurat de către organul ierarhic superior.

Tendențe cu privire la înființarea auditului public intern în administrația publică centrală

	2019	2020	2021	Creștere medie anuală
Număr instituții publice care au obligativitatea înființării funcției de audit public intern	1.441	1.584	1.675	+7,83%
Număr instituții publice care au înființat funcția de audit public intern	1.284	1.392	1.538	+9,45%
Număr instituții publice care au înființat funcția de audit public intern prin structură proprie	792	792	798	+0,19%
Număr instituții publice care au înființat funcția de audit public intern prin organul ierarhic superior	492	600	740	+22,64%

Graficul nr. 2. Evoluția înființării funcției de audit public intern în administrația publică centrală

1.1.1. Modalități de înființare a structurilor de audit public intern

Cele 798 de structuri de audit public intern de la nivelul administrației publice centrale sunt înființate în următoarea structură:

- 17 direcții;
- 41 servicii;
- 54 de birouri;
- 683 de compartimente;
- 3 prin protocol încheiat cu UCAAPI.

Din analiza datelor se poate observa faptul că ordonatorii de credite au organizat auditul intern cu preponderență sub formă de compartiment - circa 85% din numărul total al structurilor.

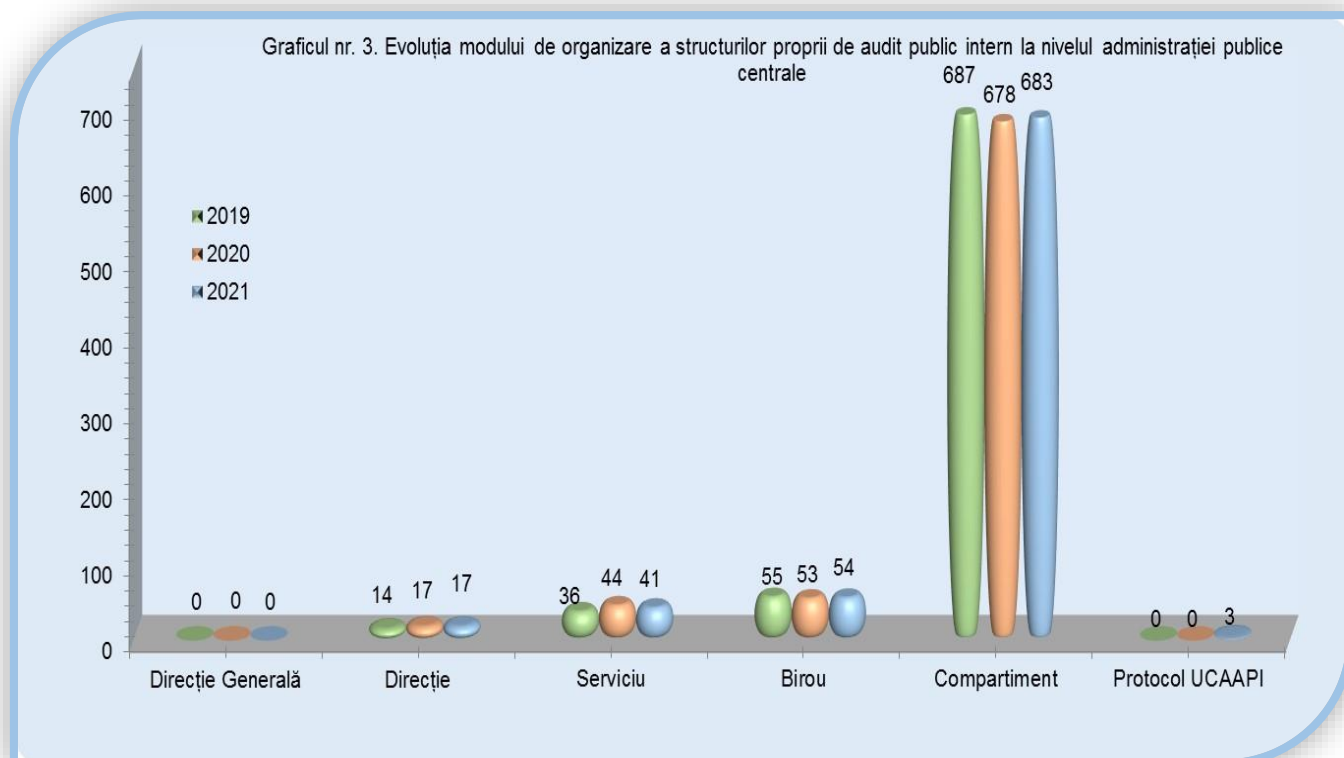
Un inconvenient major al acestei forme de organizare este acela că, nefiind reglementată de legislația specifică funcției și administrației publice, nu se pot înființa posturi de conducere la nivelul compartimentului ceea ce atrage după sine deficiențe în exercitarea funcției de audit public intern precum și dificultăți în implementarea metodologiei de efectuare a misiunilor de audit public intern.

Există cazuri în care au fost nominalizați coordonatori ai compartimentului de audit

public intern, fără însă a exista posibilitatea legală de remunerare a acestora în raport cu atribuțiile acordate, ceea ce poate crea insatisfacții în rândul acestor persoane și implicit poate afecta calitatea funcției de audit public intern.

Tendențe cu privire la modul de înființare a auditului public intern la nivelul administrației publice centrale

	2019	2020	2021	Creștere medie anuală
Direcție Generală	0	0	0	0%
Direcție	14	17	17	+10,71%
Serviciu	36	44	41	+7,70%
Birou	55	53	54	-0,87%
Compartiment	687	678	683	-0,29%
Protocol UCAAPI	0	0	3	NA

1.1.2. Contractele de prestări servicii

Odată cu emiterea OUG nr. 26/06.06.2012 privind unele măsuri de reducere a cheltuielilor publice și întărirea disciplinei financiare și de modificare și completare a unor acte normative, s-a abrogat modalitatea de asigurare a activității de audit public intern prin contracte de prestări servicii, menționată la art.11, lit. c) din Legea nr. 672/2002.

După intrarea în vigoare a OUG nr. 26/2012 nu se mai poate organiza și exercita activitatea de audit public intern prin contracte de prestări servicii.

Atât la nivelul ordonatorilor principali de credite ai administrației publice centrale, cât și la nivelul entităților subordonate acestora, nu exista entități care au înființat auditul public intern prin contract de prestări servicii.

1.1.3. Structura entităților care nu au înființat funcția de audit public intern

Din totalul de 1.675 de entități publice existente în administrația publică centrală, un număr de 137 de entități nu au înființat funcția de audit public intern: 1 ordonator principal și 136 de entități subordonate.

Se observă faptul că această problemă se manifestată mai ales în cadrul entităților subordonate.

Cauzele neînființării auditului public intern:

- Resursele financiare existente sunt insuficiente;
- În cazul restructurării instituțiilor s-a procedat la desființarea structurilor de audit public intern, redistribuirea posturilor de la nivelul compartimentului de audit către alte structuri din cadrul entității sau preluarea posturilor de auditor intern și transformarea lor în posturi de consilier de către ordonatorul principal de credite;

1.2. Funcționarea auditului public intern

Prin funcționarea auditului public intern se înțelege măsura în care structurile de audit public intern înființate funcționează în mod efectiv. În special se urmărește a se identifica câte și care sunt cazurile, în care auditul intern este înființat dar nu funcționează și de

asemenea se urmărește identificarea cauzelor acestor aspecte.

Un aspect particular al funcționării structurii de audit intern este reprezentat de cazul în care auditul intern a fost înființat prin asigurarea acestei funcții de către organul ierarhic superior. În acest caz, structura de audit intern de la organul ierarhic superior este cea care trebuie să efectueze misiuni de audit intern la entitatea subordonată, asigurând, în termen de 3 ani, conform prevederilor legale, acoperirea sferei auditabile. În aceste condiții, în cazul în care structura de audit intern de la nivelul organului ierarhic superior, în ultimii 3 ani nu a efectuat nicio misiune de audit intern la entitatea subordonată, se consideră că, la nivelul acestei entități, auditul intern este înființat dar nu funcționează.

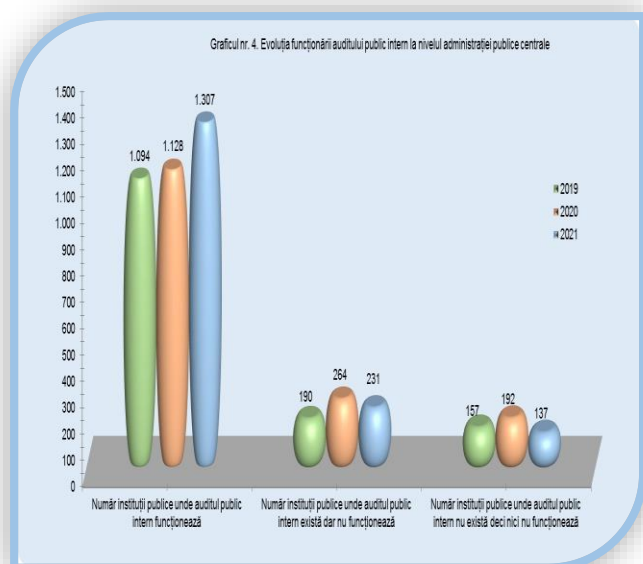
Gradul de funcționare al auditului public intern este determinat ca raport procentual între numărul de entități în care auditul intern funcționează și numărul total de entități existente care aveau obligația de a avea o structură de audit intern funcțională.

La nivelul administrației publice centrale, fără a ține cont de tipul ordonatorului de credite (principal sau entitate subordonată), s-a raportat existența unui număr de 1.675 instituții care au obligativitatea să mențină o structură de audit public intern funcțională. Din punctul de vedere al funcționării structurilor de audit intern, acestea se împart astfel:

- ◆ 1.307 de entități au înființat auditul intern și acesta funcționează, ceea ce reprezintă un grad de funcționare al auditului intern de circa 78%;
- ◆ La 368 entități auditul intern nu funcționează (circa 22%), astfel:
  - 231 de entități au înființat auditul intern dar acesta nu funcționează;
  - 137 de entități nu au înființat auditul intern, deci implicit acesta nu funcționează.

Tendențe cu privire la funcționarea auditului public intern la nivelul administrației publice centrale

	2019	2020	2021	Creștere medie anuală
Număr instituții publice unde auditul public intern funcționează	1.094	1.128	1.307	9,49%
Număr instituții publice unde auditul public intern există dar nu funcționează	190	264	231	13,22%
Număr instituții publice unde auditul public intern nu există deci nici nu funcționează	157	192	137	-3,18%

1.2.1. Structura entităților la care funcția de audit public intern este înființată dar nefuncțională

La nivelul administrației publice centrale, auditul intern este înființat, dar nu funcționează la un număr de 231 de entități: 2 ordonatori principali de credite și 229 de entități subordonate acestora.

Se observă faptul că această problemă se manifestă mai ales în cadrul entităților subordonate.

Cauzele înființării dar nefuncționării auditului public intern sunt reprezentate de faptul că:

- ◆ resursele umane și financiare sunt insuficiente pentru a asigura buna funcționare a structurii de audit public intern;

- ◆ există o slabă preocupare din partea unor entități în organizarea de concursuri și ocuparea posturilor vacante de auditori publici interni;

- ◆ în cazul în care au fost organizate concursuri de ocupare a acestor posturi, acestea nu au fost ocupate.

1.3. Concluzii privind înființarea și funcționarea auditului public intern

Gradul de înființare al auditului public intern în administrația publică centrală este de circa 92%, calculat la numărul total al entităților publice din acest tip de administrație. Înființarea auditului intern s-a realizat atât prin structuri proprii cât și prin organul ierarhic superior. În cazul structurilor proprii, acestea sunt înființate în special sub formă de compartimente.

Gradul de funcționare al auditului public intern este de 78%, calculat la numărul total al entităților publice din acest tip de administrație.

2. Raportarea activității de audit intern

La nivelul administrației publice centrale există un număr total de 1.675 de entități publice care au obligativitatea să emită rapoarte anuale de activitate. Din acest punct de vedere, acestea se clasifică astfel:

- ◆ 1.283 entități au elaborat raportul anual (circa 77%). În total, la nivelul UCAAPI, au fost primite un număr de 60 de rapoarte anuale de activitate în care sunt incluse cele 1.283 de entități, astfel:

- 60 de entități ai căror conducători au calitatea de ordonator principal de credite, au exercitat auditul public intern prin structură proprie și **au emis propriul raport**, transmis la UCAAPI, din care 3 entități au emis raport anual pe baza protocolului încheiat cu UCAAPI, iar datele nu vor fi centralizate, din cauza specificului elaborării raportului anual.

- 643 de entități subordonate ordonatorilor principali de credite și care au exercitat auditul public intern prin organul ierarhic superior. Aceștia nu au emis propriul raport

anual de activitate, deoarece nu au structură proprie de audit intern. Raportul organului ierarhic superior are rol de raport anual de activitate, deoarece acesta se emite de către fiecare structură de audit public intern;

- 580 de entități subordonate ordonatorilor principali de credite și care au exercitat auditul public intern prin structură proprie și **au emis propriul raport**, transmis la organul ierarhic superior. Rapoartele acestor structuri de audit intern au fost incluse în raportul organului ierarhic superior.
- ♦ 390 de entități nu au elaborat raportul astfel:
  - 24 entități nu au elaborat raport anual deși structura de audit intern este funcțională dintre care: 2 entități ai căror conducători au calitatea de ordonator principal de credite și 22 entități subordonate;
  - 99 de entități nu au elaborat raport anual deoarece structura de audit intern nu este funcțională din care 2 entități ai căror conducători au calitatea de ordonator principal de credite și 97 entități subordonate;
  - 137 de entități nu au elaborat raport anual deoarece auditul intern nu este înființat din care o (1) entitate ai căror conducători au calitatea de ordonator principal de credite și 136 entități subordonate.
- ♦ 2 entități au emis raport anual, dar acesta nu a fost centralizat din cauza specificului activității.

În concluzie, prezenta anexă cumulează informațiile dintr-un număr total de 640 rapoarte anuale:

- 60 de rapoarte transmise la UCAAPI de ordonatorii principali de credite și care la rândul lor cumulează informațiile dintr-un număr de:
- 580 rapoarte anuale de audit public intern emise de entități publice subordonate, cu structuri proprii de audit public intern.

Cauzele neraportării sunt reprezentate în principal de neînființarea sau nefuncționarea structurii de audit public intern.

3. Independența auditului intern și obiectivitatea auditorilor

Independența este atributul funcției de audit intern în timp ce obiectivitatea este apanajul auditorilor interni. Pentru păstrarea acestor atribute, trebuie respectate anumite criterii, cum ar fi:

Pentru păstrarea independenței:

- funcția de audit intern trebuie să se subordoneze direct managementului superior al organizației;
- numirea și destituirea managementului funcției de audit intern respectiv a auditorilor interni trebuie să fie supuse procesului de avizare, conform legii.

Pentru păstrarea obiectivității auditorilor interni:

- Auditorii interni nu trebuie implicați în activitățile pe care le pot audita;
- Auditorii interni trebuie să-și declare obiectivitatea în cadrul misiunilor de audit intern și evaluare efectuate.

Aceste aspecte se regăsesc în baza legală actuală, respectiv Legea nr. 672/2002, republicată și HG nr. 1086/2013. De asemenea, aspecte similare se regăsesc în practica internațională de audit intern stipulată în Standardele Internaționale de Practică Profesională în Auditul intern (IPPF) emise de către Institutul Auditorilor Interni (vezi Standardele de la 1100 la 1130).

3.1. Independența auditului intern

La nivelul administrației publice centrale au fost declarate un număr de 15 cazuri care ar putea afecta independența structurii de audit intern:

- 13 cazuri referitoare la lipsa avizului la numirea sau destituirea auditorilor interni;
- 1 caz referitor la lipsa avizului la numirea sau destituirea conducătorilor structurilor de audit intern;
- 1 caz referitor la lipsa subordonării directe către managementul superior al organizației.

- Toate entitățile publice au obligativitatea emiterii normelor proprii;
- Există posibilitatea ca în anul de raportare unele entități să fi emis norme proprii dar acestea să nu fi fost încă transmise în vederea avizării de către UCAAPI sau de către organul ierarhic superior, după caz;
- Există posibilitatea ca în anul de raportare unele entități să fi emis norme proprii și să le fi transmis în vederea avizării, dar avizul nu a fost încă emis;
- Entitatea publică are normele emise și avizate.

Referitor la procedurarea activităților din cadrul structurii de audit public intern, acestea sunt supuse și ele emiterii de proceduri de sistem sau operaționale, după caz. Noțiunea de procedură este utilizată în cadrul prezentului raport în sensul dat de OSGG nr. 600/2018, cu modificările și completările ulterioare.

Având în vedere acest lucru, este necesar ca structurile de audit public intern să analizeze și să decidă câte dintre activitățile derulate trebuie să fie procedurate (adică să se emită o procedură scrisă pentru acea activitate). În acest context gradul de procedurare poate varia de la o entitate la alta, în funcție de judecata profesională aplicată.

De asemenea, pentru activitățile procedurabile, se va stabili care este gradul de emiterie a procedurilor. În mod firesc ținta este de 100%, urmărindu-se apropierea cât mai mult de acest nivel.

4.1. Emiterea normelor proprii de audit public intern

În general normele proprii sunt emise în marea majoritate a structurilor de audit public intern.

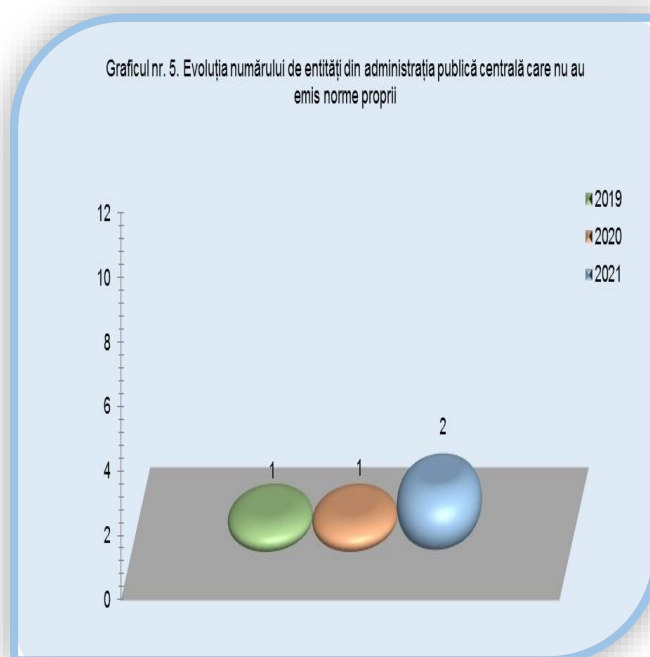
Din totalul de 640 rapoarte anuale centralizate din cadrul administrației publice centrale, se desprinde următoarea imagine:

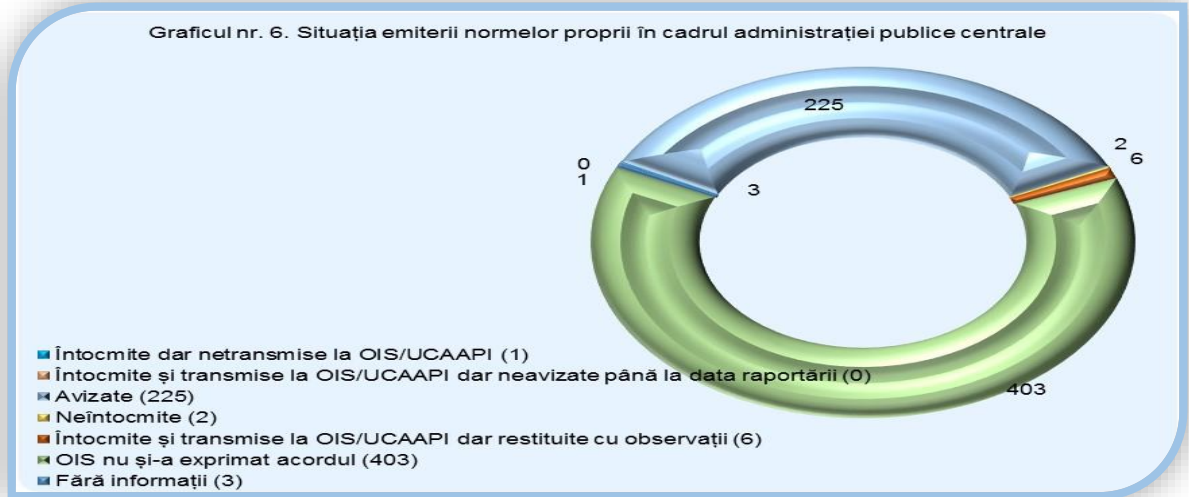
- 2 structuri de audit public intern nu a emis normele proprii;
- o structură de audit public intern au întocmit normele proprii, dar nu le-au comunicat în vederea avizării;
- 3 structuri de audit sunt fără informații, în urma protocolului încheiat cu UCAAPI;

- 6 structuri de audit public intern au întocmit normele proprii, iar acestea au fost transmise în vederea avizării și s-au restituit cu observații;
- 225 de structuri de audit public intern au normele proprii emise și avizate;
- 403 de structuri de audit public intern nu au normele proprii deoarece organul ierarhic superior nu și-a dat acordul în acest sens. În acest caz, aceste entități utilizează normele proprii ale organului ierarhic superior.

Tendențe privind emiteria normelor proprii de audit public intern în administrația publică centrală

	2019	2020	2021	Tendența medie anuală
Număr de entități care nu au emis norme proprii	1	0	2	+0,5
Fără informații	0	1	0	0

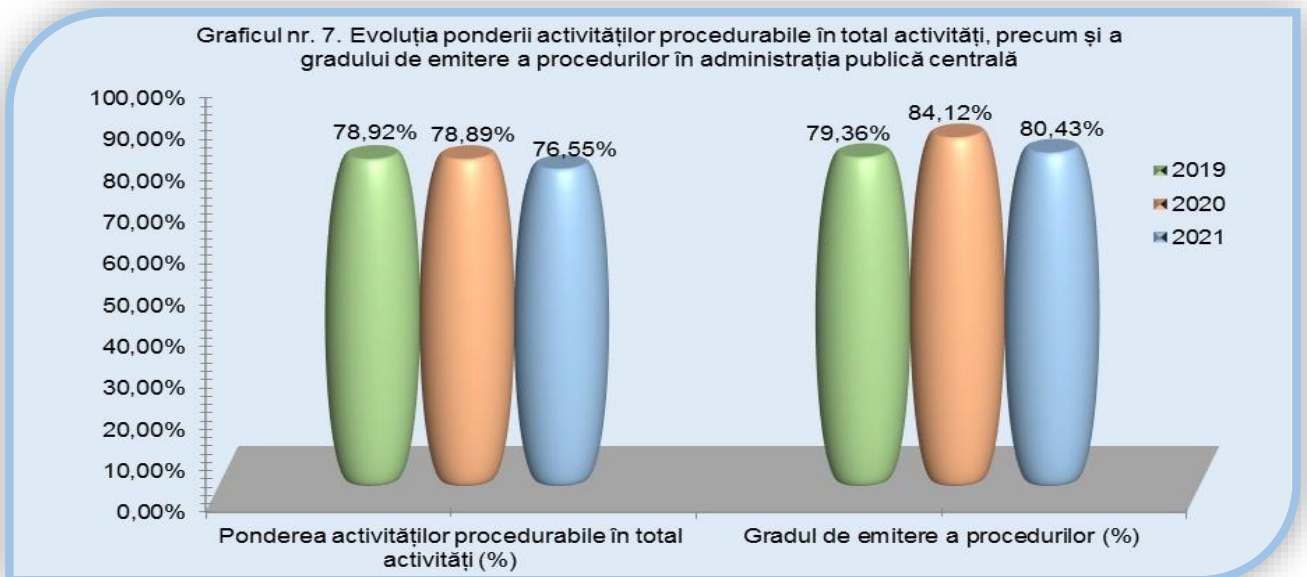
Tendențe privind procedurarea activităților de audit public intern în administrația publică centrală

4.2. Procedurarea activităților de audit public intern

La nivelul administrației publice centrale, auditorii interni consideră că este necesară procedurarea a circa 77% dintre activitățile desfășurate la nivelul structurii de audit public intern. Gradul de emiterie a procedurilor elaborate este de circa 80%.

Ca observație generală, situația este acceptabilă, existând posibilitate de îmbunătățire.

	2019	2020	2021	Creștere medie anuală
Pondere medie a activităților procedurabile în total activități (%)	78,92%	78,89%	76,55%	-1,19%
Gradul de emiterie a procedurilor (%)	79,36%	84,12%	80,43%	+0,54%

5. Asigurarea și îmbunătățirea calității activității de audit public intern

În conformitate cu prevederile punctului 2.3.7. din cadrul anexei nr. 1 la HG nr. 1086/2013, la nivelul structurii de audit public intern se elaborează un program de asigurare și îmbunătățire a calității (PAIC) sub toate aspectele auditului intern, care să permită un control continuu al eficacității acestuia.

Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern trebuie să garanteze că activitatea de audit intern se desfășoară în conformitate cu normele, instrucțiunile și Codul privind conduita etică a auditorului intern și să contribuie la îmbunătățirea activității structurii de audit public intern.

Un PAIC ar trebui să ajute la exprimarea unor concluzii cu privire la calitatea activității de audit intern și să ducă la efectuarea unor recomandări pentru implementarea unor îmbunătățiri corespunzătoare a acestei activități. Acest program ar trebui să permită o evaluare a:

- Conformității cu baza legală în vigoare;
- Contribuției auditului intern la procesele de guvernanță, management al riscurilor și controlul organizației;
- Acoperirii integrale a sferei auditable;
- Respectării legilor, reglementărilor și procedurilor pe care activitatea de audit intern trebuie să le aplice;
- Riscurilor care afectează funcționarea auditului intern.

PAIC ar trebui să impună o abordare sistematică și disciplinată a procesului de autoevaluare periodică, inclusiv modalitatea de realizare a autoevaluărilor periodice pentru fiecare an intermediar între evaluările externe.

Un PAIC pe deplin funcțional exercită o monitorizare permanentă a activității de audit intern și o autoevaluare periodică a acesteia pentru a asigura conformitatea cu cadrul legal și procedural aplicabil.

Cu ajutorul acestui proces, evaluarea externă ar trebui să devină efectiv o oportunitate de a obține noi idei de la evaluator sau de la echipa de evaluare, cu privire la modalitățile de

îmbunătățire a calității generale a auditului intern, a eficienței și a eficacității.

Dezvoltarea activității va depăși stadiul de conformitate și va aborda modalități noi și inovatoare de a exercita activitatea de audit public intern și de a oferi rezultate semnificativ îmbunătățite.

Complementar PAIC, calitatea funcției de audit intern se poate îmbunătăți prin evaluările externe. Aceste evaluări trebuie efectuate la fiecare cinci ani, conform cerințelor legislației naționale, dar și standardelor internaționale de audit intern emise de către Institutul Auditorilor Interni (IIA). Obiectivul evaluării externe este de a evalua activitatea de audit intern din punctul de vedere al conformității cu definiția auditului intern, cu cerințele codului de etică și cu prevederile legislației naționale în domeniu.

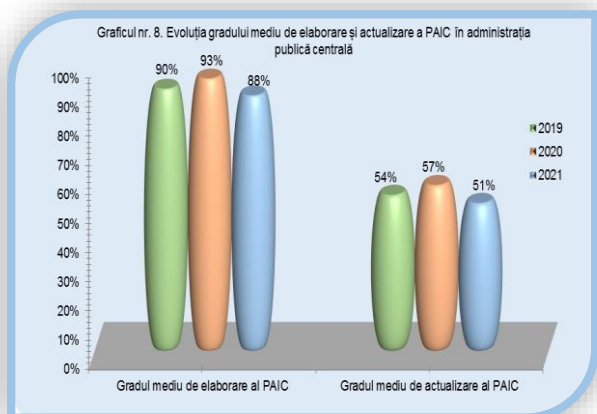
Evaluările externe se pot concentra, de asemenea, pe identificarea oportunităților de îmbunătățire a funcției de audit intern, oferind sugestii pentru a îmbunătăți eficacitatea acestei activități și promovând idei pentru a spori imaginea și credibilitatea funcției de audit intern.

5.1. Elaborarea și actualizarea PAIC

Circa 88% dintre structurile de audit public intern din administrația publică centrală au emis PAIC. Referitor la actualizarea PAIC, circa 51% dintre aceste structuri de audit public intern au procedat la actualizarea acestui document.

Tendențe privind emiterea și actualizarea PAIC la nivelul administrației publice centrale

	2019	2020	2021	Tendință medie anuală
Gradul mediu de elaborare al PAIC	90%	93%	88%	-1,15%
Gradul mediu de actualizare al PAIC	54%	57%	51%	-1,39%

5.2. Realizarea evaluării externe

În administrația publică centrală entitățile publice cu atribuții de evaluare externă sunt:

- UCAAPI cu un portofoliu de 62 de structuri de audit public intern aflate în cadrul ministerelor și autorităților;
- Ministerele și autoritățile cu un portofoliu de 580 de structuri de audit public intern aflate în cadrul entităților subordonate, în coordonare sau sub autoritate.

Portofoliul este cel declarat în cadrul rapoartelor anuale emise de structurile de audit public intern respective.

În anul 2021, circa 15% dintre structurile de audit intern au fost evaluate de către UCAAPI sau organul ierarhic superior, după caz.

Entitatea evaluatoare	Numărul entităților supuse evaluării (portofoliu 2021)	Numărul entităților evaluate în 2019	Numărul entităților evaluate în 2020	Numărul entităților evaluate în 2021
UCAAPI *	59	1	5	4
Ministere și Autorități	580	69	65	73
TOTAL*	639	70	70	77

*Sunt incluse: 2 entități cu activitate specială și au fost excluse 3 entități cu protocol UCAAPI, ale căror rapoarte nu au fost centralizate

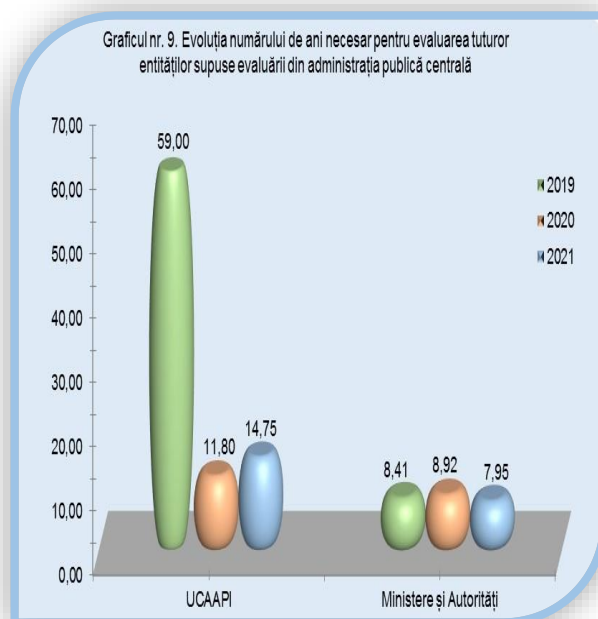
Având în vedere faptul că evaluarea externă trebuie realizată o dată la 5 ani, menținerea acestui ritm ar permite evaluarea tuturor entităților din administrația publică centrală într-un interval de 10 de ani, mult peste cel specificat de standardele internațional acceptate dar și de cadrul legal în vigoare.

Analizând în dinamică, pentru anii 2018, 2019 și 2020 realizarea activității de evaluare externă se prezintă astfel:

	Numărul de ani necesari pentru evaluarea tuturor entităților supuse evaluării (2021)		
	2019	2020	2021
UCAAPI	59	11,80	14,75
Ministere și Autorități	8,41	8,92	7,95

Comparativ cu anul trecut, numărul de ani necesar pentru evaluarea tuturor entităților din administrația publică centrală supuse evaluării are un trend crescător, așa cum se poate observa din graficul de mai jos.

În cursul anului 2021 evaluările externe realizate de către UCAAPI s-au axat atât pe structurile de audit public intern din administrația publică locală, cât și pe evaluarea unităților din administrația publică centrală explicându-se astfel creșterea numărului de ani necesari pentru evaluarea entităților din administrația publică centrală.

6. Resursa umană

6.1. Situația posturilor alocate structurilor de audit intern din administrația publică centrală

Într-un moment în care se pune accent sporit pe responsabilitatea organizațională, pe îmbunătățirea controlului intern, pe managementul riscurilor și pe guvernarea corporativă, ar trebui să se pună tot mai mult accent și pe structurile de audit intern.

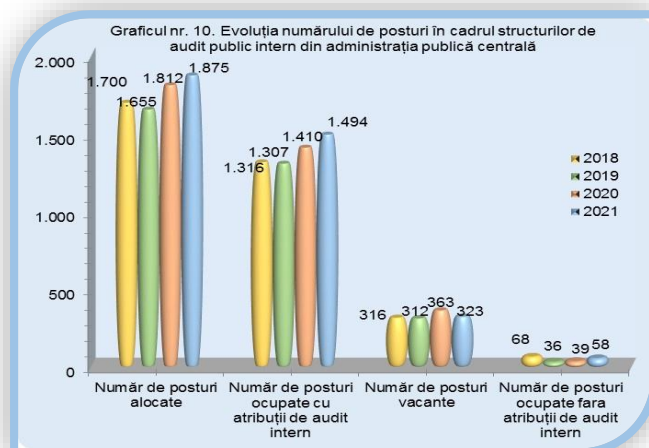
Pentru a-și îndeplini obiectivele, este important ca structura de audit intern să aibă acces la resurse umane care să poseze abilitățile necesare în acest scop. Structurile de audit public intern care au raportat și-au efectuat propria analiză privind suficiența resursei umane (posturi de conducere + posturi de execuție).

Ca urmare a acestei analize a rezultat faptul că, în structurile de audit public intern din administrația publică centrală, la data de 31 decembrie 2021 existau un număr total de 1.875 de posturi alocate. Dintre acestea erau ocupate un număr de 1.552 de posturi, dar 58 dintre acestea nu exercitau atribuții de audit public intern. Titularii acestor posturi sunt: mutați temporar, detașați, suspendați, în concediu de maternitate, etc.

Prin urmare, la 31.12.2021, structurile de audit public intern funcționau cu un număr de 1.494 de auditori care exercitau atribuții de audit intern. La aceeași dată, posturile vacante erau în număr total de 323.

În concluzie, la finele anului 2021 existau 381 de posturi care erau alocate, dar fie erau vacante, fie erau ocupate dar titularii lor nu exercitau activități de audit public intern.

La nivelul administrației publice centrale, posturile de conducere sunt ocupate în proporție de circa 82% (din totalul de 165 alocate), existând un deficit de 29 de auditori interni pentru ocuparea unor funcții de conducere. Menționăm că dintre cele 29 posturi, 28 sunt posturi vacante, iar un post este ocupat fără a exercita atribuții de audit public intern.

În ceea ce privește funcțiile de execuție, sunt ocupate circa 79% (din totalul de 1.710 de posturi alocate), existând un deficit de 352 de auditori interni pentru ocuparea posturilor de execuție, dintre care 57 de posturi sunt ocupate dar nu exercită atribuții de audit intern, iar restul (295) sunt posturi vacante.

În concluzie, indiferent de natura posturilor, sunt ocupate circa 80% (din totalul de 1.875 de posturi alocate), existând un deficit de 381 de auditori interni. Dintre aceste posturi, 58 sunt posturi ocupate, dar care nu exercită atribuții de audit intern iar restul (323) sunt posturi vacante.

Tendințe privind gradul de ocupare a posturilor în administrația publică centrală

	2018	2019	2020	2021	Creștere medie anuală
Număr de posturi alocate	1.700	1.655	1.812	1.875	+58,33
Număr de posturi ocupate cu atribuții de audit intern	1.316	1.307	1.410	1.494	+59,33
Număr de posturi vacante	316	312	363	352	+2,33
Gradul de ocupare	77%	79%	78%	78%	-0,76 pp
Număr de posturi ocupate fără atribuții de audit intern	68	36	39	58	-3,33

6.2. Dimensionarea structurii de audit public intern

Dimensionarea structurii de audit public intern se face în funcție de riscurile existente în cadrul entității publice, de dimensiunea sferei auditabile precum și ținând cont de necesitatea auditării întregii sfere de audit într-o perioadă de trei ani de zile.

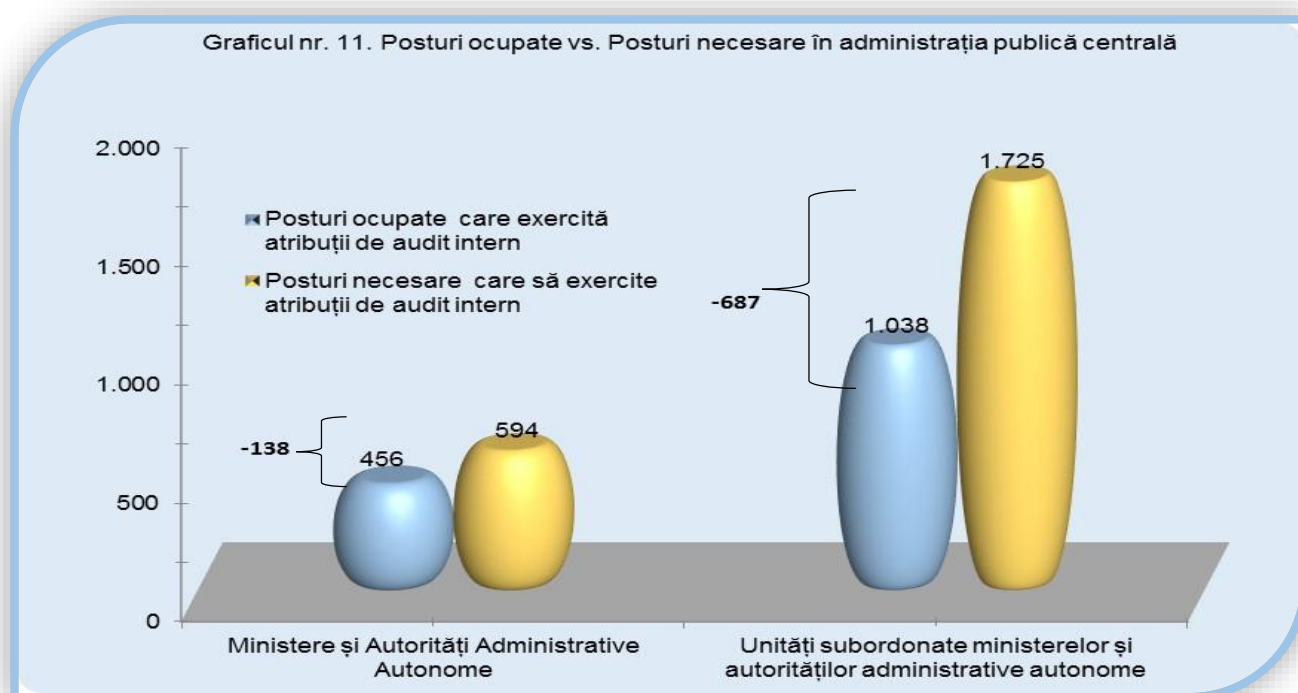
Structurile de audit public intern din administrația publică centrală au realizat analiza necesarului de resurse umane pentru dimensionarea funcției de audit intern. Se poate observa faptul că, cele 1.494 posturi ocupate la 31.12.2021 nu sunt suficiente pentru buna derulare a activității de audit public

352 de posturi vacante, precum și prin oprirea mutărilor, detașărilor, etc. a auditorilor publici interni (58 de posturi) – vezi capitolul 6.1.

Dacă se vor pune în aplicare aceste măsuri, și aceste posturi vor fi ocupate cu persoane care vor exercita activități de audit public intern, va fi necesară alocarea suplimentară a 415 de posturi.

Dacă deficitul de resurse umane (persoane calificate care să ocupe posturile vacante precum și posturi alocate necesare) va persista, structurile de audit intern se vor afla în continuare în imposibilitatea îndeplinirii atribuțiilor legale.

	Posturi ocupate care exercită atribuții de audit intern	Posturi necesare care să exercite atribuții de audit intern	Deficit (-) / Excedent (+)
Ministere și Autorități Administrative Autonome	456	594	-138
Unități subordonate ministerelor și autorităților administrative autonome	1.038	1.725	-641
Total	1.494	2.319	-825

intern, numărul total necesar de posturi ocupate care să exercite activități de audit intern fiind de 2.319.

Rezultă astfel un deficit de 825 de posturi, care poate fi gestionat parțial prin ocuparea celor

6.3. Fluctuația personalului

Fluctuația personalului se referă la plecarea unei persoane dintr-o entitate publică și poate fi destul de costisitoare. Fluctuația de personal are un impact negativ atunci când, prin

plecarea angajaților, se pierd atât competențe deosebite cât și experiență.

O instituție publică care are o rată mare a fluctuației pierde din cauza reducerii eficacității personalului, a măririi timpului de instruire a noilor angajați și a timpului acordat selecției acestora, precum și din cauza unor costuri indirecte (pierderea unor angajați care au acumulat o serie de cunoștințe în cadrul organizației).

Nivelul general acceptat al fluctuației personalului, care să nu inducă efecte negative la nivelul organizației este de circa 10%.

Referitor la personalul de conducere

La nivelul administrației publice centrale, în anul 2021, rata medie a fluctuației personalului de conducere este de circa 19%, în creștere cu circa 2 puncte procentuale față de anul 2020.

Se poate observa faptul că tendința medie anuală a fluctuației funcției de conducere este într-o ușoară scădere cu circa 0,09 puncte procentuale anual.

Referitor la personalul de execuție

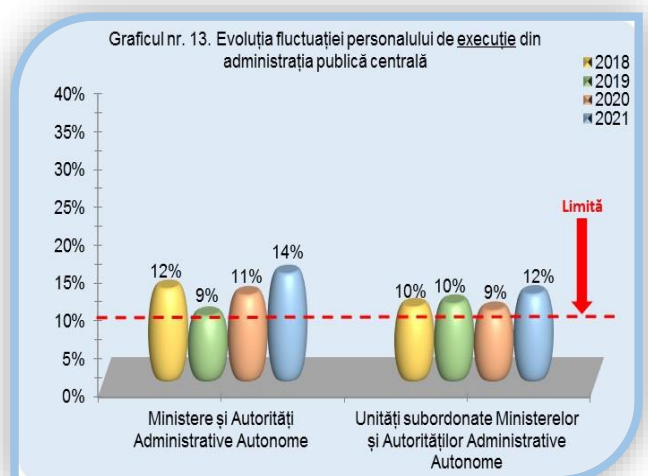
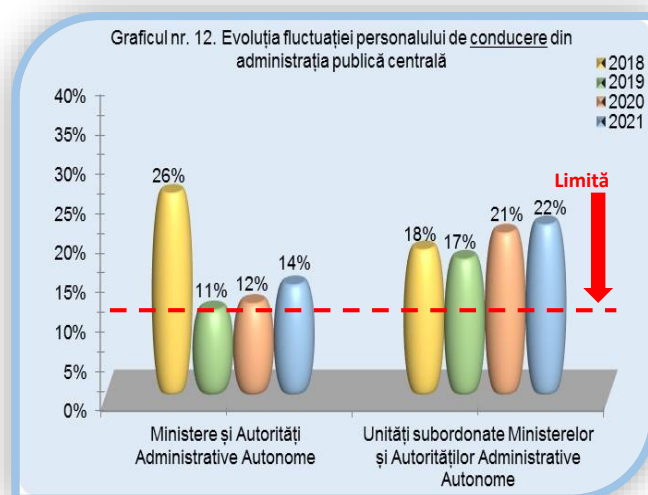
La nivelul administrației publice centrale, în anul 2021, rata medie a fluctuației personalului de execuție este de circa 13%. Se poate observa faptul că tendința medie anuală a fluctuației funcției de execuție este de scădere cu circa 0,01 puncte procentuale anual.

6.4. Structura personalului de audit public intern din administrația publică centrală

La analiza structurii personalului au fost luate în calcul următoarele criterii: experiența în auditul intern, domeniul studiilor de specialitate, limbi străine vorbite, certificări naționale și internaționale deținute precum și

calitatea de membru în organizații profesionale naționale și internaționale.

Toate aceste elemente, alături de pregătirea profesională a personalului, contribuie la o analiză calitativă a resursei umane, factor extrem de important în derularea activității de audit public intern.

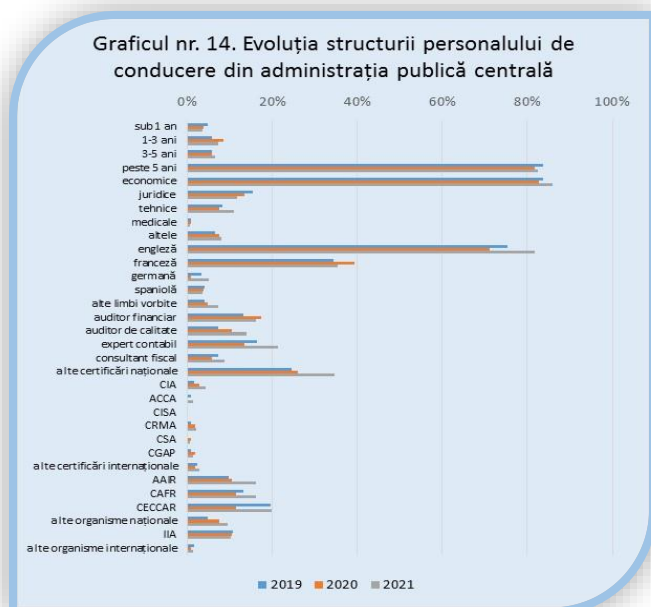
Tendențe la nivelul administrației publice centrale privind rata de fluctuație a personalului

	conducere					execuție					TOTAL				
	2018	2019	2020	2021	Creștere medie anuală	2018	2019	2020	2021	Creștere medie anuală	2018	2019	2020	2021	Creștere medie anuală
Ministere și Autorități Administrative Autonome	26%	11%	12%	14%	-3,86 pp	12%	9%	11%	14%	+0,66 pp	18%	9%	11%	14%	-1,11 pp
Unități subordonate Ministerelor și Autorităților Administrative Autonome	18%	17%	21%	22%	+1,05 pp	10%	10%	9%	12%	+0,56 pp	13%	11%	10%	12%	-0,10 pp
TOTAL	19%	15%	17%	19%	-0,09 pp	10%	10%	10%	12%	+0,78 pp	13%	10%	11%	13%	-0,04 pp

6.4.1. Structura personalului de conducere

În funcție de aceste criterii, structura **personalului de conducere**, format din 136 persoane care exercită activități de audit public intern, se prezintă astfel:

- ◆ 82% au experiență de peste 5 ani în domeniu.
- ◆ 86% au studii economice.
- ◆ 82% au cunoștințe de limba engleză
- ◆ 95% dețin o certificare națională. Cele mai des întâlnite sunt certificările de auditor financiar, expert contabil, auditor de calitate.
- ◆ 87% nu dețin nicio certificare internațională.
- ◆ 62% sunt membri în organisme profesionale naționale.

- ◆ 89% nu sunt membri în organisme profesionale internaționale.

Având în vedere toate aceste analize, se poate creiona **profilul șefului structurii de audit public intern din administrația publică centrală** din România:

- Vechime peste 5 ani în audit intern;
- Studii economice;
- Vorbitor de limba engleză;
- Deține o certificare națională;
- Nu deține certificare internațională;
- Este membrul unei organizații profesionale naționale;

- Nu este membrul vreunei organizații profesionale internaționale.

Deținerea unei certificări internaționale sau a calității de membru în organisme profesionale internaționale ar trebui să reprezinte un deziderat a cărui îndeplinire contribuie la îmbunătățirea activității de audit public intern.

Tendențe privind evoluția structurii personalului de conducere în administrația publică centrală

	2019	2020	2021	Tendință medie anuală	
Experiență în auditul intern	sub 1 an	5%	4%	4%	-1 pp
	1-3 ani	6%	9%	7%	+1 pp
	3-5 ani	6%	6%	7%	+0 pp
	peste 5 ani	84%	82%	82%	-1 pp
Studiile de specialitate	economice	84%	83%	86%	+1 pp
	juridice	16%	13%	12%	-2 pp
	tehnice	8%	8%	11%	+1 pp
	medicale	1%	1%	1%	-0 pp
	alte	7%	8%	8%	+1 pp
Limba străină vorbită	engleză	75%	71%	82%	+3 pp
	franceză	34%	39%	35%	+0 pp
	germană	3%	1%	5%	+1 pp
	spaniolă	4%	4%	4%	-0 pp
alte limbi vorbite	4%	5%	7%	+2 pp	
Certificări naționale deținute	auditor financiar	13%	17%	16%	+2 pp
	auditor de calitate	7%	11%	14%	+3 pp
	expert contabil	16%	13%	21%	+2 pp
	consultant fiscal	7%	6%	9%	+1 pp
	alte certificări naționale	25%	26%	35%	+5 pp
Certificări internaționale deținute	CIA	2%	3%	4%	+1 pp
	ACCA	1%	0%	1%	+0 pp
	CISA	0%	0%	0%	+0 pp
	CRMA	1%	2%	2%	+1 pp
	CSA	0%	1%	1%	+0 pp
	CGAP	1%	2%	1%	+0 pp
alte certificări internaționale	2%	2%	3%	+0 pp	
Membru în organisme profesionale naționale	AAIR	10%	11%	16%	+3 pp
	CAFR	13%	12%	16%	+2 pp
	CECCAR	20%	12%	20%	+0 pp
Membru în organisme profesionale internaționale	alte organisme naționale	5%	8%	10%	+2 pp
	IIA	11%	11%	10%	-0 pp
alte organisme internaționale	2%	1%	1%	-0 pp	

6.4.2. Structura personalului de execuție

În funcție de aceste criterii, structura **personalului de execuție**, format din 1.358 persoane care exercită atribuții de audit public intern, se prezintă astfel:

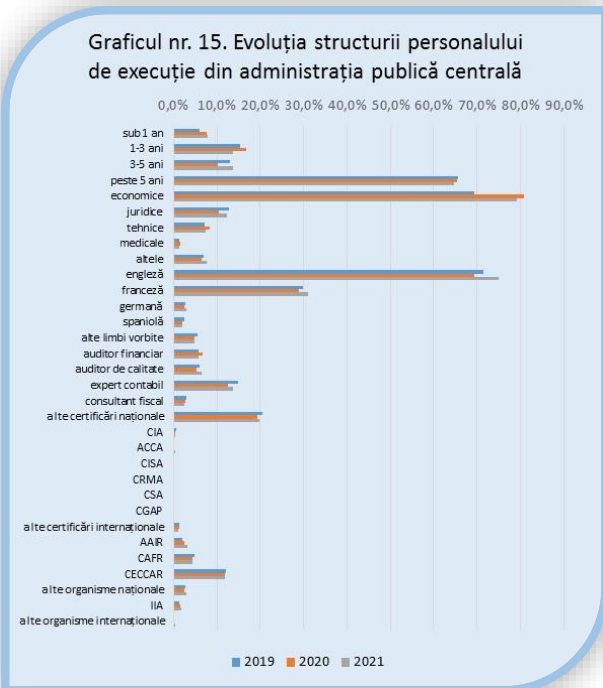
- ◆ 64,7% au experiență de peste 5 ani în domeniu.
- ◆ 79,2% au studii economice.
- ◆ 75% au cunoștințe de limba engleză.

- ◆ 51% dintre auditorii interni nu dețin nicio certificare națională.
- ◆ 99% dintre auditorii interni nu dețin nicio certificare internațională.
- ◆ 78% dintre auditorii interni nu s-au înscris în nicio asociație profesională națională.
- ◆ 98% din auditorii interni nu s-au înscris în nicio asociație profesională internațională.

Având în vedere toate aceste analize, se poate creiona **profilul auditorului public intern din administrația publică centrală din România:**

- ◆ Vechime peste 5 ani în audit intern;
- ◆ Studii economice;
- ◆ Vorbitor de limba engleză;
- ◆ Nu deține nicio certificare națională sau internațională;

- ◆ Nu este membru al vreunei organizații profesionale naționale sau internaționale.

Deținerea unei certificări naționale sau internaționale sau a calității de membru în organisme profesionale naționale sau internaționale ar trebui să reprezinte un deziderat a cărui îndeplinire contribuie la îmbunătățirea activității de audit public intern.

Tendențe privind evoluția structurii personalului de execuție în administrația publică centrală

		2019	2020	2021	Creștere medie anuală
Experiență în auditul intern	sub 1 an	5,9%	7,6%	8,0%	+1,0 pp
	1-3 ani	15,5%	16,9%	13,6%	-0,9 pp
	3-5 ani	13,1%	10,1%	13,7%	+0,3 pp
	peste 5 ani	65,5%	65,4%	64,7%	-0,4 pp
Studiile de specialitate	economice	69,4%	80,8%	79,2%	+4,9 pp
	juridice	12,7%	10,6%	12,4%	-0,1 pp
	tehnice	7,1%	8,4%	7,5%	+0,2 pp
	medicale	1,4%	1,6%	1,3%	-0,1 pp
	alte	7,1%	6,4%	7,7%	+0,3 pp
Limba străină vorbită	engleză	71,6%	69,5%	75,0%	+1,7 pp
	franceză	30,0%	29,0%	31,0%	+0,5 pp
	germană	2,8%	2,6%	3,0%	+0,1 pp
	spaniolă	2,6%	2,0%	2,1%	-0,2 pp
	alte limbi vorbite	5,5%	4,9%	4,9%	-0,3 pp
Certificări naționale deținute	auditor financiar	5,8%	6,7%	5,9%	+0,0 pp
	auditor de calitate	6,1%	5,4%	6,4%	+0,2 pp
	expert contabil	14,9%	12,6%	13,7%	-0,6 pp
	consultant fiscal	2,9%	2,7%	2,6%	-0,1 pp
	alte certificări naționale	20,4%	19,4%	19,8%	-0,3 pp
Certificări internaționale deținute	CIA	0,5%	0,5%	0,4%	-0,1 pp
	ACCA	0,1%	0,0%	0,3%	+0,1 pp
	CISA	0,0%	0,1%	0,0%	+0,0 pp
	CRMA	0,0%	0,1%	0,0%	+0,0 pp
	CSA	0,0%	0,0%	0,0%	+0,0 pp
	CGAP	0,0%	0,2%	0,0%	+0,0 pp
	alte certificări internaționale	1,3%	1,4%	1,0%	-0,1 pp
Membru în organisme profesionale naționale	AAIR	1,9%	2,4%	3,1%	+0,6 pp
	CAFR	4,9%	4,4%	4,5%	-0,2 pp
	CECCAR	12,1%	12,0%	11,9%	-0,1 pp
	alte organisme naționale	2,6%	2,6%	3,0%	+0,2 pp
Membru în organisme profesionale internaționale	IIA	1,2%	1,6%	1,7%	+0,2 pp
	alte organisme internaționale	0,2%	0,2%	0,4%	+0,1 pp

6.5. Asigurarea pregătirii profesionale continue a auditorilor interni

Pregătirea profesională continuă se realizează în cadrul unei perioade de minimum 15 zile lucrătoare pe an, activitate care intră în responsabilitatea conducătorului structurii de audit public intern, precum și a conducerii entității publice.

Din totalul de 1.494 de posturi ocupate și care exercită atribuții de audit public intern, un număr de 1.425 de persoane au participat la diferite forme de pregătire profesională, ceea ce reprezintă un grad de participare de circa 96%. În urma acestor participări, s-au cumulat,

în medie, 18 zile de pregătire pentru fiecare persoană participantă.

În ceea ce privește structura pregătirii profesionale realizată în anul 2021, acesta se prezintă astfel:

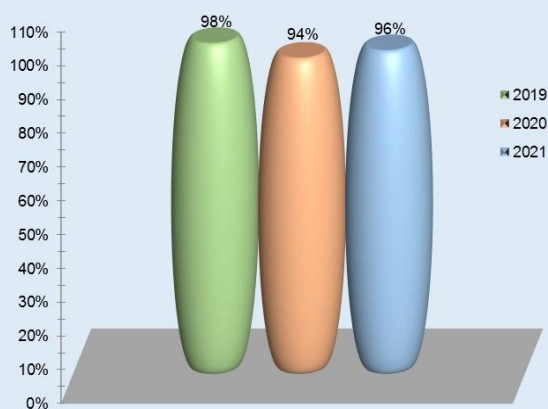
- ◆ 17% cursuri de instruire;
- ◆ 65% studiu individual;
- ◆ 18% alte forme de pregătire (conferințe, seminarii, workshopuri, etc.)

Se poate observa preponderența studiului individual ca instrument de pregătire profesională. Acest lucru este cauzat de faptul că nu sunt resurse financiare suficiente pentru a asigura participarea auditorilor la cursuri, seminarii, conferințe, workshop-uri, etc cumulat cu efectele și restricțiile aferente pandemiei de SAR-COV2.

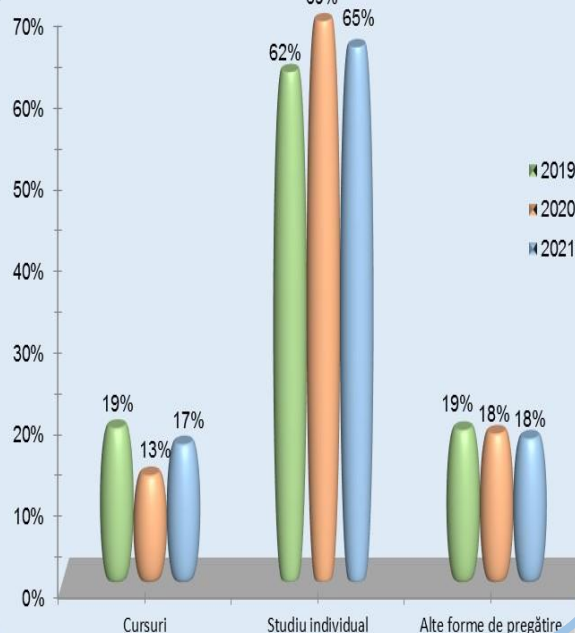
Tendințe la nivelul administrației publice centrale privind asigurarea pregătirii profesionale continue

	2019	2020	2021	Creștere medie anuală
Gradul de participare la pregătire	98%	94%	96%	-1,07%
Pondere cursurilor de pregătire	19%	13%	17%	-1,00%
Pondere studiului individual	62%	69%	65%	1,52%
Pondere altor forme de pregătire	19%	18%	18%	-0,53%

Graficul nr. 16. Evoluția gradului de participare la pregătire la nivelul administrației publice centrale

Graficul nr. 17. Evoluția structurii pregătirii profesionale la nivelul administrației publice centrale

7. Planificarea activității de audit intern

Planificarea reprezintă activitatea prin intermediul căreia se pun de acord sarcinile ce trebuie îndeplinite pe o anumită perioadă de timp cu resursele disponibile pentru îndeplinirea acestor sarcini.

În ceea ce privește funcția de audit public intern, activitatea de planificare se realizează multianual, pe o perioadă de 3 ani, dar și anual. Calculul și repartizarea resurselor se realizează doar pe orizontul de timp mai scurt (1 an).

7.1. Planificarea multianuală

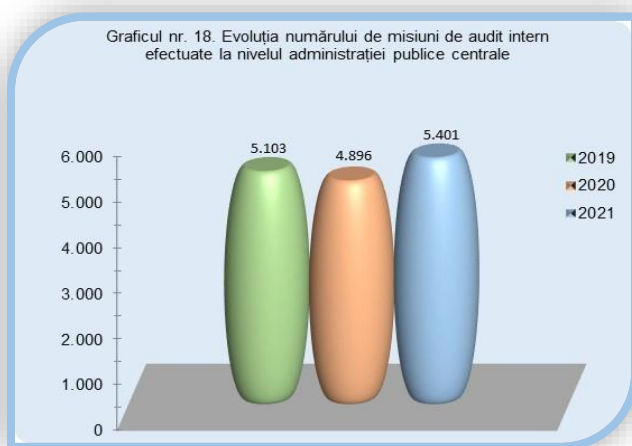
Primul pas în realizarea planificării multianuale este identificarea sferei auditabile, care este compusă din totalitatea activităților sau structurilor care își desfășoară activitatea în cadrul entității publice.

Planificarea multianuală are la bază evaluarea riscurilor aferente activităților derulate în cadrul entității publice și prioritizarea acestor activități în funcție de scorul de risc. Acest scor de risc este cel ce va determina momentul în care

respectiva activitate va fi auditată de către structura de audit public intern.

Având în vedere faptul că riscurile asociate activităților sunt generate de mediul economic și social în care activitatea este derulată, apare necesitatea ca riscurile să fie reevaluate periodic, pentru a fi urmărite în dinamica lor. În acest context, planul multianual de audit public intern trebuie actualizat anual, iar acest lucru trebuie să stea la baza elaborării planului anual de audit public intern.

Referitor la actualizarea periodică a planului multianual de audit public intern, acest concept nu este cunoscut și implementat în majoritatea entităților publice, din cauza faptului că nu este

menționată obligativitatea actualizării acestuia în baza legală aplicabilă activității de audit public intern.

De asemenea, pentru realizarea unei analize de risc fundamentate, dar și pentru a reduce gradul de subiectivitate al analizei de risc, considerăm necesar utilizarea unor criterii de analiză a riscurilor bine definite, cu explicarea modalității efective de realizare a analizei de risc și de stabilire a punctajului scorului de risc.

În acest caz, sunt puține situațiile în care entitățile publice au dezvoltat un sistem de criterii specifice de analiză a riscului.

7.2. Planificarea anuală

Planificarea anuală este rezultatul planificării multianuale și caracterul adecvat al acesteia

depinde în mare măsură de corectitudinea modalității de executare a planificării multianuale.

În planurile anuale de audit public intern sunt incluse misiuni de asigurare, misiuni de consiliere, dar și misiuni dedicate urmării modului de implementare a recomandărilor.

Sunt puține entitățile care, la nivelul planificării anuale analizează suficiența resurselor umane existente și se pronunță cu privire la gradul de acoperire al sferei auditabile, deși, doar un număr limitat de entități au posibilitatea de a acoperi sfera auditabilă în termen de 3 ani, în conformitate cu prevederile legale.

În cazul în care, din efectuarea planificării anuale și din calculul resurselor disponibile, rezultă imposibilitatea acoperirii sferei auditabile în termen de 3 ani, acest lucru se va comunica în mod obligatoriu conducerii entității publice, deoarece este afectat cadrul organizatoric și funcțional necesar desfășurării activității de audit public intern.

8. Realizarea misiunilor de audit intern în administrația publică centrală

În cursul anului 2021 au fost realizate în total un număr de 5.401 de misiuni de audit intern. Dintre acestea, 3.581 de misiuni au fost misiuni de asigurare, 1.738 au fost misiuni de consiliere și 82 au fost misiuni de evaluare.

Menționăm faptul că în anul 2020 au mai fost efectuate și un număr de 326 misiuni ad-hoc.

În cadrul misiunilor de asigurare, cele 10 domenii ale auditului intern specificate în raportul anual (bugetar, financiar-contabil, achiziții publice, resurse umane, IT, juridic,

fonduri comunitare, funcții specifice, SCIM și alte domenii) au fost abordate de 6.231 ori însemnând faptul că, unele misiuni de asigurare au abordat mai mult de un singur domeniu.

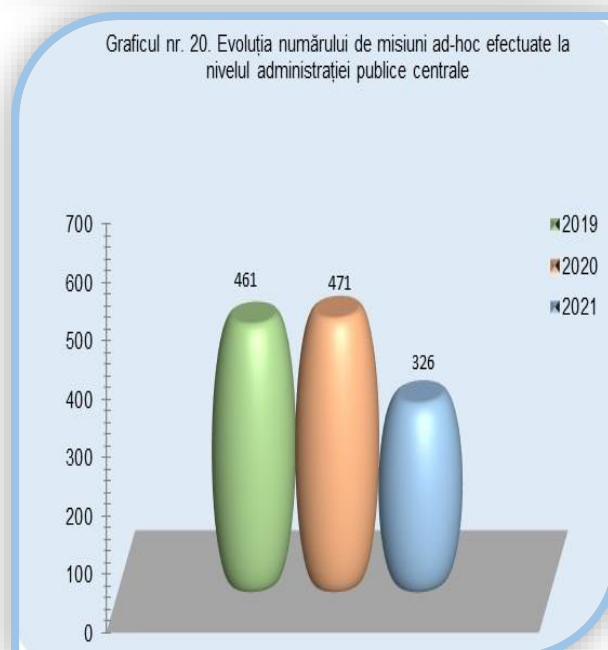
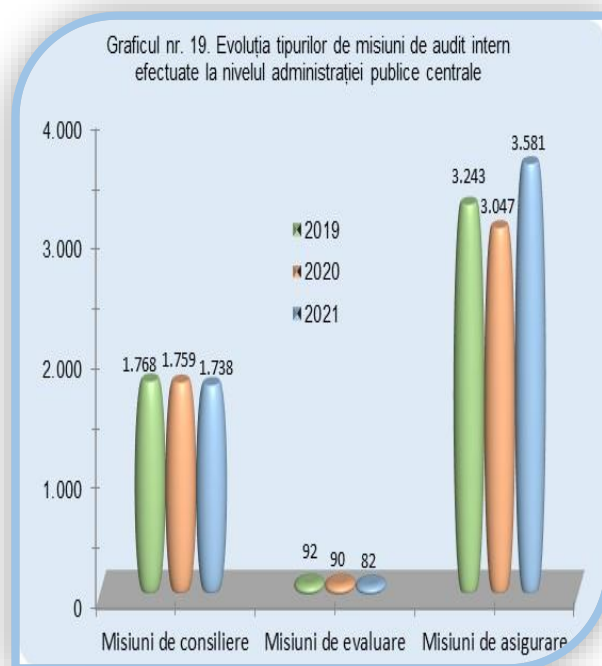
În ceea ce privește misiunile de asigurare se constată faptul că o pondere importantă este ocupată de misiunile de asigurare aferente domeniului financiar contabil și funcțiilor specifice entității publice.

De menționat faptul că misiunile de consiliere au fost realizate preponderent la nivelul ordonatorilor principali de credite, și mai puțin la nivelul entităților subordonate.

Având în vedere faptul că misiunile de consiliere sunt, în general, efectuate la solicitarea conducătorului entității publice și mai rar la inițiativa structurii de audit public intern, putem trage concluzia că managementul entităților publice de la nivelul ordonatorilor principali de credite folosește mai mult funcția de audit public intern în exercitarea atribuțiilor de management decât managerii de la nivelul entităților subordonate, ceea ce poate sugera existența unei culturi manageriale mai dezvoltate la nivelul ordonatorilor principali de credite.

Tendențe la nivelul administrației publice centrale privind numărul de misiuni de audit intern efectuate

	2019	2020	2021	Tendență
Număr total de misiuni efectuate	5.103	4.896	5.401	149
Număr de misiuni de asigurare efectuate	3.243	3.047	3.581	169
Număr de misiuni de consiliere efectuate	1.768	1.759	1.738	-15
Număr misiuni de evaluare	92	90	82	-5
Număr de misiuni ad-hoc efectuate	461	471	326	-67,5

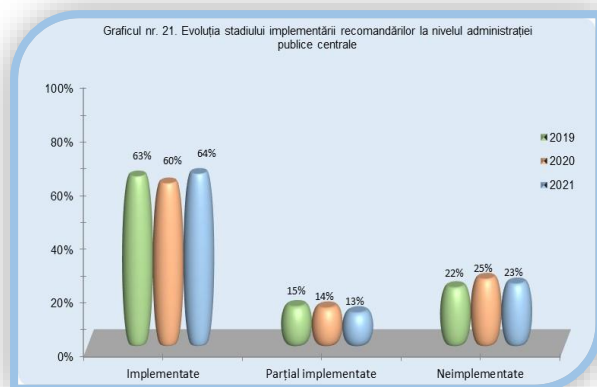
9. Urmărirea implementării recomandărilor

Urmărirea implementării recomandărilor se realizează la nivelul structurilor de audit public intern. UCAAPI consideră activitatea de urmărire a recomandărilor ca fiind foarte importantă deoarece ea reprezintă finalitatea muncii de audit, iar prin implementarea recomandărilor se așteaptă să fie corectate disfuncțiile identificate de auditorii interni.

În cursul anului 2021, la nivelul administrației publice centrale au fost urmărite un număr de 41.730 recomandări care se regăsesc în următoarele stadii de implementare:

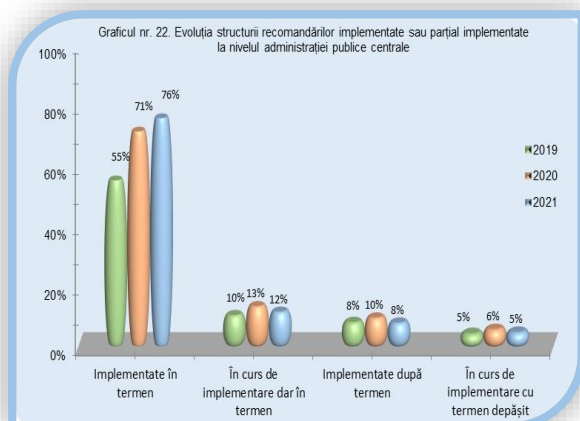
- ♦ 26.722 recomandări implementate (64,%);
- ♦ 5.278 recomandări parțial implementate (13%);
- ♦ 9.730 recomandări neimplementate (23%).

Evoluția față de anii 2019 și 2020 este prezentată în graficul de mai jos.

Referitor la respectarea termenelor de implementare a recomandărilor în număr de 32.000, la nivelul administrației publice centrale, există următoarea situație:

- ♦ 24.168 recomandări implementate în termen (76%);
- ♦ 3.696 recomandări aflate în curs de implementare, dar în termen (12%);
- ♦ 2.554 recomandări implementate după termenul stabilit (8%);

- ♦ 1.582 de recomandări aflate în curs de implementare, dar cu termenul depășit (5%).

10. Raportarea recomandărilor neînsușite

În anul 2021 a fost raportat 1 caz privind o recomandare neînsușite de către conducerea entităților publice din administrația publică centrală.

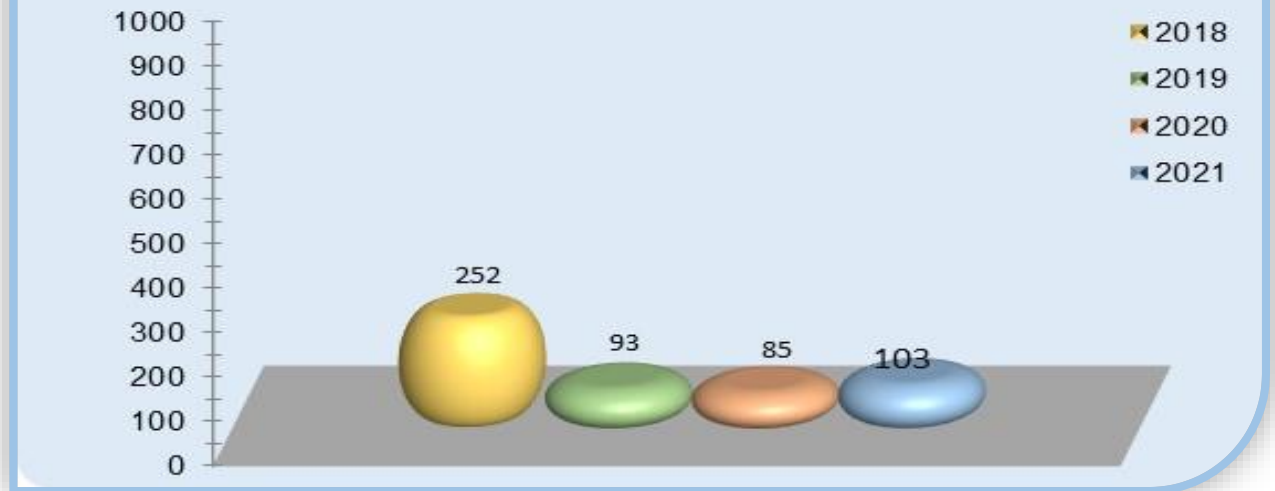
11. Raportarea iregularităților

În anul 2021, în administrația publică centrală, au fost constatate un număr de 103 de iregularități, majoritatea în domeniul financiar contabil, bugetar și funcții specifice entității.

Tendențe privind iregularitățile în administrația publică centrală

	2018	2019	2020	2020
număr de iregularități constatate	252	93	85	103
domeniul bugetar	8	3	19	7
domeniul financiar contabil	39	16	23	5
domeniul achizițiilor publice	31	21	9	17
domeniul resurselor umane	18	5	4	3
domeniul IT	4	0	0	0
domeniul juridic	11	1	2	0
domeniul fondurilor comunitare	0	31	0	1
domeniul funcțiilor specifice	79	9	24	51
domeniul SCIM	28	0	0	14
alte domenii	34	7	4	5

Graficul nr. 23. Evoluția numărului de iregularități constatate la nivelul administrației publice centrale

Graficul nr. 24. Evoluția numărului de iregularități constatate la nivelul administrației publice centrale, pe domenii de activitate

